

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 79.008 van 1 maart 1999
in de zaak A. 80.065/IX-1609.**

In zake : Emmanuel de FONSECA,
die woonplaats kiest bij
advocaat J. BOUCKAERT,
kantoor houdende te BRUSSEL,
H. Wafelaertsstraat 47-51/1

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
advocaat B. BRONDERS,
kantoor houdende te OOSTENDE,
E. Beernaertstraat 106.

tussenkomen partij :

de Beroepsvereniging van de
Sint-Hubertusclub van BELGIE,
die woonplaats kiest bij
advocaat J. BOUCKAERT,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Henri Wafelaertsstraat 47-51/1.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE IXe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat Emmanuel de FONSECA op 31 augustus 1998 heeft ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van artikel 12, § 3, § 5, 7°, en § 7 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 betreffende de jacht in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 1998 tot 30 juni 2003;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partij de vernietiging vordert van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door adjunct-auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 4 februari 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 15 februari 1999;

Gehoord het verslag van staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van advocaten J. BOUCKAERT en Ph. THIERY, die verschijnen voor verzoeker, van advocaat B. BRONDERS, die verschijnt voor de verwerende partij, en van advocaat J. BOUCKAERT, die verschijnt voor de tussenkomende partij;

Gehoord het eensluidend advies van adjunct-auditeur W. WEYMEERSCH daartoe gemachtigd bij beslissing van de auditeur-generaal van 4 november 1998;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de beroepsvereniging van de Sint-Hubertusclub van BELGIE met een verzoekschrift van 21 oktober 1998 vraagt om in het administratief kort geding te mogen tussenkomen;

1. Over de juridische context.

Overwegende dat het relevante artikel 12 luidt als volgt :

"HOOFDSTUK IV. - Jacht op waterwild

Art. 12. § 1. De jacht met vuurwapens of roofvogels op waterwild in elk jachtseizoen is open :

- 1° op wilde eenden : van 15 augustus tot en met 31 januari;
- 2° op meerkoeten : van 15 oktober tot en met 31 december;
- 3° op smienten : van 15 oktober tot en met 31 december;
- 4° op grauwe ganzen : van 15 augustus tot en met 30 september.

§ 2. De jacht op wilde eenden is vóór 15 september alleen toegestaan op of onmiddellijk langsheen waterlopen, waterplassen en moerassen. Het schieten van niet vliegvlugge eenden is verboden.

§ 3. De jacht op smienten mag niet worden uitgeoefend op terreinen gelegen binnen de perimeter van de vogelrichtlijngebieden.

§ 4. De jacht op grauwe ganzen is alleen toegelaten tussen een halfuur voor zonsopgang en tien uur in de voormiddag, in de provincies Oost- en West-Vlaanderen.

§ 5. De jacht op alle waterwild is verboden :

- 1° In de havengeul van Nieuwpoort en op de omliggende gronden en dit in het gebied tussen de Noordzee, de grens tussen de vroegere gemeenten Westende en Nieuwpoort tot aan de Koninklijke Baan te Nieuwpoort, de Koninklijke Baan tot aan de Lange Brug, de Albert I laan en het Hendrikaplein te Nieuwpoort;
- 2° op het gedeelte van het grondgebied van de gemeenten Lokeren en Waasmunster tussen :
 - a) de oude Zelebaan, vanaf de afrit van de autoweg E17 op het grondgebied van Lokeren tot aan de Zelestraat, de Zelestraat tot aan de Lepelstraat;
 - b) de Lepelstraat, vanaf de Oude Zelebaan, de Brugstraat tot aan de Durme, de Oude Bruglaan en de Rozenstraat tot aan de steenweg Antwerpen-Gent, de steenweg Antwerpen Gent, vanaf de Rozenstraat tot aan het kruispunt Helken;
 - c) de Groenselstraat, vanaf de steenweg Antwerpen Gent (kruispunt Helken), de Sousbeekstraat tot aan de Neerstraat, vervolgens de Neerstraat tot aan de autoweg E17;
- 3° In het gebied « De Maten », waarvan de grenzen werden vastgelegd bij het koninklijk besluit van 21 augustus 1975 tot bescherming als landschap van het natuurreservaat « De Maten », gelegen op het grondgebied van de gemeenten Genk en Diepenbeek;
- 4° op het gedeelte van het grondgebied van de gemeente Zonhoven en Hasselt (Kuringen) gelegen tussen :

- a) ten noorden, de Witvenweg te Zonhoven tot aan de spoorweg Hasselt-Mol;
 - b) ten oosten, de spoorweg Hasselt-Mol, vanaf de kruising met de Witvenweg tot aan de Slangebeek te Zonhoven;
 - c) ten zuiden, de Slangebeek in Zonhoven, vanaf de kruising met de spoorweg Hasselt-Mol tot aan de Hoogspanningslijn Kiewit-Houthalen in Hasselt (Kuringen);
 - d) ten westen, de hoogspanningslijn Kiewit-Houthalen in Hasselt (Kuringen) vanaf de kruising met de Slangebeek tot aan de Semmenstraat, vervolgens de Semmenstraat tot aan de Borgerheidestraat en van de Borgerheidestraat te Hasselt (Kuringen) tot aan de Witvenweg in Zonhoven;
- 5° op het gedeelte van het grondgebied van de stad Mechelen, gelegen tussen :
- a) ten oosten en ten noordoosten, de Dijle;
 - b) ten zuiden, de Hoge Weg, vanaf de dijk van de Dijle tot aan de dijk van de Leuvense Vaart;
 - c) ten westen, de Leuvense Vaart, vanaf de Hoge Weg tot aan de samenvloeiing met de Dijle;
- 6° in de buitendijkse gebieden langs de Schelde vanaf de grens van Dendermonde met Wichelen tot het Vlaams Hoofd in Antwerpen;
- 7° binnen de perimeter van de volgende vogel-richtlijngebieden :
- a. IJzervallei te Diksmuide
 - b. Poldercomplex
 - c. Het Zwin en aangrenzende polders
 - d. Het Oostvlaamse Krekengebied
 - e. Beneden-Zeeschelde
 - f. De Kuifeend en Blokkersdijk te Antwerpen
 - g. Durme en Middenloop van de Schelde
 - h. Bokrijk en omgeving
 - i. Vijvergebied Midden-Limburg
 - j. De Maten
- 8° In het gebied Bourgoyen-Ossemeersen, gelegen op het grondgebied van de Stad Gent begrensd ten zuiden door Leie, ten westen door de R4, ten noorden door de Zandloperstraat en de Brugsesteenweg en ten oosten door de Rooigemlaan (R40);
- 9° In de Netevallei te Lier-Duffel op het gedeelte van de grondgebieden Mechelen, Rumst en Duffel gelegen tussen :
- a) ten noorden, de Tuinwijkstraat, de Tiburstraat, de Bussestraat, de Lage Vosbergstraat, de A. Stocletlaan en de Hondiuslaan;
 - b) ten westen, de Dijle;
 - c) ten zuiden, de R6 en de N16;

- d) ten oosten, de N14.
 - 10° In de Netevallei op een gedeelte van het grondgebied Lier tussen :
 - a) ten noorden, de Tuinweg, de Hulststraat en de Bremstraat;
 - b) ten westen, de N14 en de Bremstraat;
 - c) ten zuiden, de N108 Lier-Duffel;
 - d) ten oosten, de R16.
 - 11° op of onmiddellijk langsheen moerassen, waterplassen en waterlopen waarvan de oppervlakte en bijhorende rietkragen langsheen de oevers voor meer dan de helft met ijs zijn bedekt;
 - 12° op minder dan tweehonderd meter van een voederplaats waarop granen zijn gestrooid.
- § 6. In afwijking van het bepaalde onder § 5 is de jacht op de grauwe gans in de onder § 5 bepaalde gebieden toegestaan, voor zover zij gelegen zijn in de provincies Oost- en West-Vlaanderen.
- § 7. In afwijking van het bepaalde onder § 5 en onverminderd het bepaalde onder § 2 is de jacht op de wilde eend toegestaan van 15 augustus tot en met 15 oktober binnen de perimeter van de volgende vogelrichtlijngebieden :
 - a. Ijzervallei te Diksmuide
 - b. Poldercomplex
 - c. Het Zwin en aangrenzende polders
 - d. Het Oostvlaamse Krekengebied
 - e. Beneden-Zeeschelde
 - f. De Kuifeend en Blokkersdijk te Antwerpen
 - g. Bokrijk en omgeving.
- § 8. Bij zeer harde of langdurige vorst verbiedt de minister op advies van het bureau van de Vlaamse Hoge Jachtraad, tijdelijk de jacht op waterwild";

2. Over de gegrondheid van de vordering tot schorsing.

Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

2.1. Overwegende, wat de tweede door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten vereiste voorwaarde

betreft, dat verzoeker het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beschikkingen hem berokkent als volgt omschrijft :

"Verzoekende partij is verknocht aan de wetlands die hij sinds lang in familiebezit heeft en aldus met alle macht heeft beschermd tegen vernietiging door van overheidswege opgelegd.

Terzake kan worden verwezen naar het feitenoverzicht die de historiek van de gebieden schetsen.

Sinds lang wordt dit gebied met liefde beheerd, onderhouden, beschermd, hersteld, dit alles met het oog op de bejaging van het waterwild.

Dit alles heeft tot gevolg dat zijn wetlands een hoge biologische waarde hebben gekregen, zodat dit niet alleen het waterwild, maar ook de overige fauna en flora ten goede komt.

Deze lange, sterk traditiegebonden, zorg voor deze wetlands heeft er niet alleen voor gezorgd dat de landschappelijke schoonheid van die gebieden ten volle werd ontwikkeld, maar dat ook de fauna en de flora er zich kon ontwikkelen.

Verzoekende partij ziet zich nu geconfronteerd met een kennelijk onredelijk verbod van waterwildjacht, die niets anders is als een bestraffing van de jarenlange strijd die hij tegen de overheid heeft moeten voeren om zijn gebieden tegen het volstorten te vrijwaren. Verzoekende partij wordt aldus het jachtgenot op kennelijk onredelijke wijze ontnomen.

Alle kosten die met dit behoud van de wetlands, hun beheer, herstel, bescherming, gepaard gingen, werden jarenlang geheel door hem gedragen.

Dergelijk beheer heeft zware inspanningen, van financiële, materiële en morele aard, gevergd, en wel gedurende vele tientallen jaren.

Daaraan komt nu abrupt een einde door de arbitraire inperking van de waterwildjacht, die geheel en zelfs op nutteloos krenkende wijze aan die zware inspanningen voorbijgaat.

De omstandigheid dat de jacht op waterwild elders, d.w.z. buiten de wetlands van verzoekers, niet onmogelijk werd gemaakt door de bestreden bepalingen, doet aan die omstandigheid niets af. Verzoeker is immers, gelet op zijn bijzondere band met die gebieden, bijzonder gehecht aan de beoefening van de jacht aldaar.

Alleen om die redenen is het nadeel reeds ernstig.

2. Bovendien valt te vrezen dat die onredelijke beperking van de waterwildjacht ook negatieve ecologische gevolgen zal hebben, hoezeer verzoekende partij zijn wetlands verder wenst te behouden en te beschermen (aan die wens kan, in het licht van hun jarenlange inspanningen, moeilijk getwijfeld worden).

Dankzij de bejaging en de beheersmaatregelen die er voor getroffen werden, ontwikkelde zich immers een uiterst gevarieerde fauna en flora, die in de streek welbekend is.

Door het kennelijk onredelijke jachtverbod worden de tot op heden geleverde inspanningen ook ondergraven, zodat het jachtverbod het langzame en decennialange opgebouwde evenwicht tussen mens en natuur dreigt te verstoren.

Er kan, tengevolge van de kennelijk onredelijke beperking van de waterwildjacht, in redelijkheid niet worden verwacht van verzoeker dat hij die inspanningen kan blijven volhouden, indien hij niet langer gerechtigd is om daarvan, in overeenstemming met het beginsel van het 'verstandig gebruik' van wetlands, dat door de bestreden maatregel met de voeten wordt getreden, op zuinige en eerbiedige wijze te genieten.

Het jachtverbod dreigt dan ook tot een onevenwicht te leiden in het langzaam opgebouwde ecosysteem van oude kleiputten, moerassen, en aanpalende vegetaties, waarin de mens een bepalende rol gespeeld heeft en nog steeds speelt.

3. Het nadeel is in hoofde van verzoeker niet alleen ernstig, maar ook moeilijk te herstellen.

Verzoeker ziet immers als bij donderslag zijn decennialange inspanningen teloor gaan. Die jarenlange inspanningen met het oog op het behoud van de wetlands en de waterwildjacht zijn a posteriori niet of nauwelijks in financiële termen te schatten.

5. Ook het ecologisch nadeel is moeilijk te herstellen, daar het in decennia opgebouwde evenwicht tussen mens en natuur abrupt verstoord dreigt te worden. Uw Raad aanvaardt, in het kader van het schorsingscontentieux, het ecologisch nadeel.

6. Het nadeel is ook ernstig, nu het al te vérgaande jachtverbod op de wetlands, die een substantieel deel uitmaken van het patrimonium van verzoeker, het ganse beheer van dit patrimonium in het gedrang brengen. De ecologische waarde van die wetlands kan immers niet los gezien worden van de omringende gronden, die uit moerassen, bossen, en struwelen bestaan.

Bovendien leidt de al te vérgaande jachtbeperking tot een gehele onbeschikbaarheid van die wetlands, rekening houdend met de omstandigheid dat alternatieve economische bestemmingen hetzij de jure onmogelijk, zoniet fel bemoeilijkt worden (zie o.m. vegetatiebesluit). Dit klemmt des te meer nu verzoevende partij, precies door de jachtfunctie, de ecologische waarde van die wetlands behouden heeft en wenst te behouden (vgl. R.v.St., Devisch, nr. 59.473, 2 mei 1996).

Die totale onbeschikbaarheid is niet alleen ernstig, maar ook moeilijk te herstellen.

6. Tot slot is er te wijzen op de onmogelijkheid om op enige wijze vergoeding van planschade te

bekomen (in die zin R.v.St., Van Schoote, nr. 57.850, 26 januari 1996). De bestreden maatregel leidt immers tot een substantiële vermindering van de kapitaalswaarde van de wetlands, ook al zijn de financiële opbrengsten, ten gevolge van het eigen beheer ervan, niet bestaande. De kapitaalswaarde van de wetlands wordt immers zo goed als uitsluitend bepaald door hun recreatieve waarde voor de jacht.

Aangezien de wetlands een ecologische eenheid vormen met het omringend gebied en het recreatief gebruik van die goederen bijgevolg onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, dreigt de bestreden maatregel niet alleen de kapitaalswaarde van de wetlands drastisch te verminderen, maar ook van de omringende gebieden.

Het nadeel is dan ook niet alleen ernstig, maar bovendien moeilijk te herstellen, gelet op de duur van de bestreden verbodsbepaling (vijf jaar), te meer daar de praktijk uitwijst dat de Vlaamse regering zo goed als nooit terugkomt op eerder ingevoerde restricties inzake jacht (zie het overzicht van de besluiten betreffende de opening en de sluiting van de jacht in het Vlaams gewest sinds 1980)";

2.2. Overwegende dat vooreerst moet worden opgemerkt dat verzoeker zich in zijn uiteenzetting van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel eerder beperkt tot vage algemeenheden; dat hij nalaat duidelijk en concreet uiteen te zetten waarin het moeilijk te herstellen ernstig nadeel, indien aanwezig, bestaat; dat bovendien de vraag rijst of het door verzoeker ingeroepen nadeel wel ernstig is; dat er in dit verband moet worden op gewezen dat het jachtverbod dat door verzoeker wordt aangevoerd enkel betrekking heeft op waterwild en geenszins absoluut is; dat niets verzoeker belet op ander wild te jagen of buiten zijn gebied te jagen op waterwild; dat er bovendien moet op gewezen worden dat verzoeker op zijn eigen wetlands kan jagen op de wilde eend (zie de uitzonderingsbepaling van § 7 van het bestreden artikel 12 voor het "Poldercomplex"); dat, rekening houdende met deze gegevens het weinig aannemelijk is dat het jachtverbod op waterwild in casu een dermate grote invloed heeft dat "het ganse beheer van het patrimonium in het gedrang wordt gebracht" of dat het ecosysteem in het gedrang wordt gebracht; dat er

evenmin kan worden aangenomen dat daardoor de wetlands totaal onbeschikbaar worden; dat verzoeker in zijn verzoekschrift nog aanvoert dat het beheer en het onderhoud zware financiële, morele en materiële inspanningen heeft geleverd; dat dergelijke nadelen niet ernstig zijn en geenszins moeilijk te herstellen; dat desbetreffend kan worden gesteld dat een eventueel vernietigingsarrest ter zake een ruime morele voldoening zal schenken; dat in de mate dat verzoeker een financieel nadeel aanvoert, er moet worden op gewezen dat een dergelijk nadeel in principe, altijd herstelbaar is; dat hetzelfde geldt met betrekking tot de aangevoerde planschade (indien deze al aanwezig is);

2.3. Overwegende dat deze vaststellingen volstaan om te besluiten dat niet voldaan is aan de tweede van de cumulatieve voorwaarden vereist door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten, zodat de vordering tot schorsing dient te worden verworpen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het verzoek tot tussenkomst van de beroepsvereniging van de Sint-Hubertusclub van BELGIE in het administratief kort geding wordt ingewilligd.

Artikel 2.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 3.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op een maart 1900 negenennegentig, door :

de H.	A. BEIRLAEN,	wnd. voorzitter, staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

A. BEIRLAEN.